

KERKENBELEIDSPLAN
Schelle

28/08/2025

1. Inhoud

INLEIDING	4
2. SITUERING KERKGEBOUWEN.....	6
3. FICHE PER KERKGEBOUW	8
3.1. Sint-Petrus en Pauluskerk in Schelle.....	8
3.1.1. Identificatie.....	9
3.1.2. Beschrijving.....	10
3.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	22
3.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	23
3.2. Kerk Heilige Familie in Schelle	24
3.2.1. Identificatie.....	25
3.2.2. Beschrijving.....	26
3.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	30
3.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	30
3.3. Laarkapel.....	31
3.3.1. Identificatie.....	32
3.3.2. Beschrijving.....	33
3.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	37
3.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	37
4. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	38
4.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	38
4.1.1. Sint-Petrus en Sint- Paulus.....	38
4.1.2. Heilige Familiekerk.....	39
4.1.3. Laarkapel.....	39
5. Besluit	40

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Schelle:

- Sint-Petrus en Pauluskerk, Fabiolalaan 2, 2627;
- Kerk Heilige Familie, Tolhuisstraat 30, 2627
- Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Smarten, Laarhofstraat 59, 2627

Totstandkoming en betrokken partijen

Het kerkenbeleidsplan van de gemeente Schelle is tot stand gekomen op basis van een traject van overleg, interne afstemming en gezamenlijke reflectie.

In de aanloop naar dit plan vonden er verspreid over meerdere maanden informele en formele overlegmomenten plaats tussen vertegenwoordigers van het gemeentebestuur, de bevoegde diensten (o.a. cultuur, gebouwenbeheer, openbare werken, ruimtelijke ordening) en de kerkraad van de betrokken parochies. Deze gesprekken dienden om inzicht te krijgen in het huidig gebruik, de erfgoedwaarde en de toekomstmogelijkheden van de kerkgebouwen op het grondgebied van Schelle.

Doorheen het traject werd op een pragmatische manier gewerkt, met een open dialoog tussen de betrokken partners. De inzichten uit deze overlegmomenten werden gebundeld tot een gedragen visie op de toekomst van de parochiekerken en de Laarkapel. Hoewel er geen formele verslagen zijn van alle bijeenkomsten, weerspiegelt dit document de gedeelde vaststellingen en prioriteiten van de betrokken actoren. De input van de verschillende gemeentelijke diensten, in combinatie met de ervaring van de lokale kerkbesturen, heeft geleid tot een plan dat zowel realistisch als toekomstgericht is.

Kort overzicht vergaderingen Kerkraad en het Lokaal Bestuur Schelle

19/09/2024: het op te maken kerkenbeleidsplan is onderdeel van het meerjarenplan zowel qua planning als uitvoering;

20/01/2025: dringende actie voor opmaak kerkenbeleidsplan is nodig;

17/02/2025: vergadering kerkenbeleidsplan met afvaardiging van de gemeente;

17/03/2025: voorbereiding kerkenbeleidsplan en Laarkapel;

07/05/2025: beheersplan Sint Petrus en Pauluskerk;

16/05/2025: meerjarenplan kerkenbeleidsplan;

03/06/2025: Laarkapel restauratie en toekomstvisie;

05/06/2025: voorbereiding kerkenbeleidsplan;

20/06/2025: duurzaamheid Sint Petrus en Pauluskerk;

04/07/2025: duurzaamheid Sint Petrus en Pauluskerk;

Pastorale eenheid

De parochies in Schelle maken integraal deel uit van de Pastorale Eenheid Sint-Bernardus, waarin de gemeenten Schelle, Hemiksem en Niel samenwerken. Deze pastorale eenheid is op 27 november 2015 opgericht via een bisschoppelijk decreet en werd op 29 november 2015 plechtig in gebruik genomen tijdens een eucharistieviering in de Sint-Petrus en Pauluskerk te Schelle. Het oprichtingsdoel was om in te spelen op structurele uitdagingen zoals het dalend priester- en vrijwilligersbestand door geloofsgemeenschappen te bundelen binnen een gezamenlijke, efficiënte werking.

Binnen deze pastorale eenheid behouden de lokale parochiekernen hun autonomie én identiteit, maar ze delen middelen en pastorale planning.

De zondagsvieringen wisselen af tussen kerken: in Schelle wordt in de Sint-Petrus en Pauluskerk gevierd van 1 april tot 30 september (zomerkerk), en in de Heilige Familiekerk van 1 oktober tot 31 maart (winterkerk). Ook doopsels, gezinsvieringen en andere pastorale initiatieven worden maandelijks gepland in Schelle, Niel en Hemiksem volgens vaste data.

Het pastorale beleid is typisch vormgegeven door een team van priesters en leken dat waakt over de continuïteit van liturgie, catechese, diaconie en gemeenschapsvorming. Centraal staan doelstellingen zoals versterking van vrijwilligerswerking, ondersteuning van parochiekernen en een coherente communicatie binnen de pastorale eenheid.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Schelle, de Pastorale Eenheid Sint-Bernardus en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Antwerpen op 01.09.2025;
- door de gemeenteraad van de gemeente Schelle op 28.08.2025

Handtekening bisdom

B. Van Cauteren
Algemeen directeur

Handtekening gemeente

R. Mennes
Burgemeester

2. SITUERING KERKGEBOUWEN

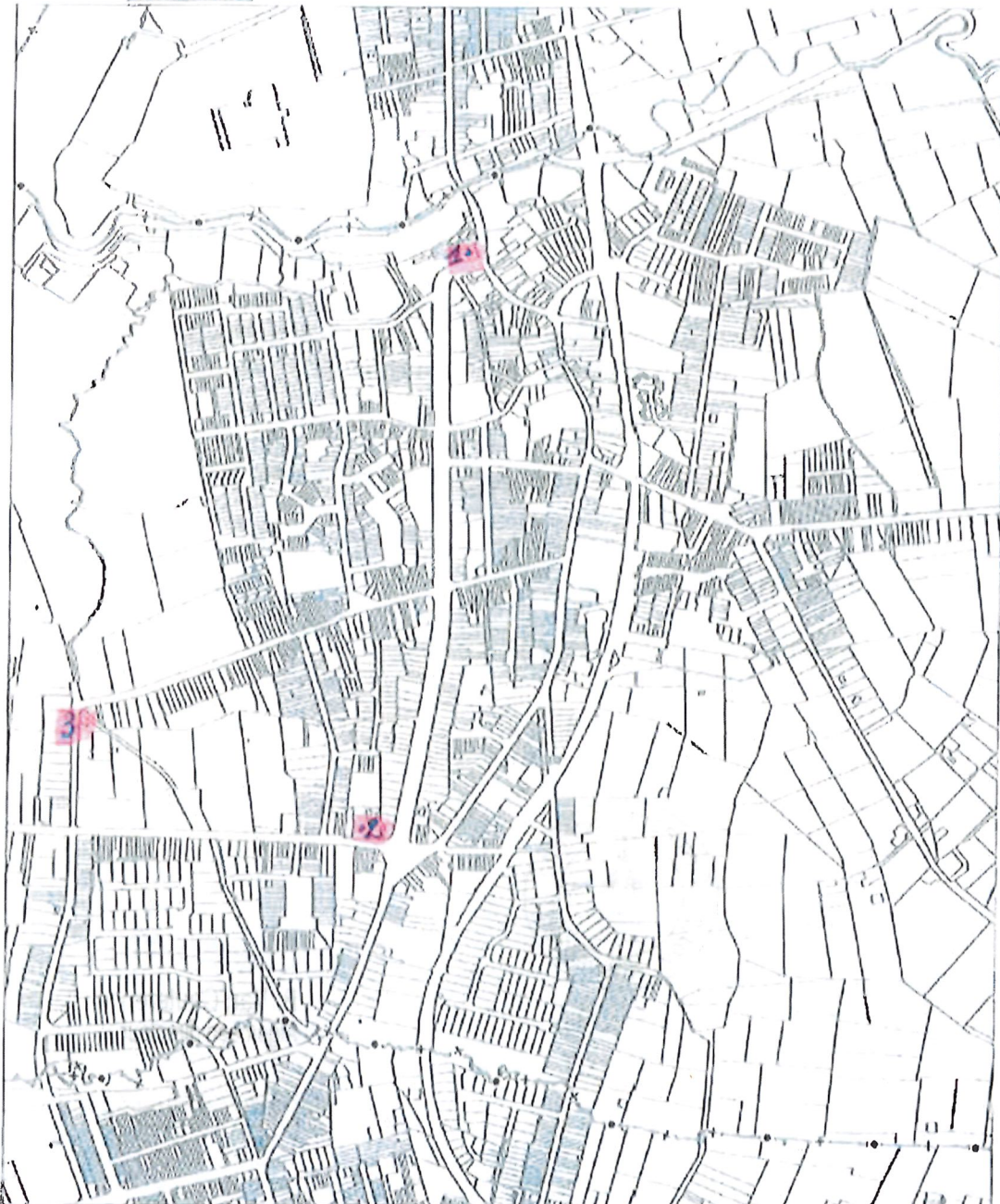

Federale
Overheidsdienst
FINANCIËN

Uittreksel uit het kadastraal perceelplan

Gecentreerd op
SCHILD

Meest recente toestand
Aangemaakt op 16/04/2024
Schaal 1:10000

De AFD is de auteur van het kadastraal perceelplan en de producten van de dienst. Het is niet toegestaan deze gegevens of gegevens van de dienst te kopiëren of te verspreiden. Het is niet toegestaan deze gegevens te gebruiken voor andere doeleinden. Het is niet toegestaan deze gegevens te verspreiden of te verspreiden. Het is niet toegestaan deze gegevens te verspreiden of te verspreiden.

.be

1. Kerk Sint-Petrus en Sint-Paulus: Fabiolalaan 2, 2627 Schelle
2. Kerk Heilige Familie: Tolhuisstraat 30, 2627 Schelle
3. Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Smarten, Laarhofstraat 59, 2627

3.1. Sint-Petrus en Pauluskerk in Schelle

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Petrus en Pauluskerk

Geografische ligging

- Hamerstraat 7-9, 2627 Schelle
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat : Dekenaat Antwerpen-Zuid
- Parochie: Schelle Sint-Petrus en Paulus

Eigenaar: Gemeente Schelle

Beschermingen

Voor de parochiekerk zijn er drie afzonderlijke beschermingsbesluiten waarbij telkens een ander deel van de kerk werd beschermd. Samen zorgen ze voor een volledige bescherming van de kerk.

Het betreffen de volgende beschermingsbesluiten:

Koninklijk besluit dd. 20.02.1939 (toren)

Koninklijk besluit dd. 10.11.1975 (orgel)

Ministerieel besluit dd. 09.07.1996 (kerkgebouw)

3.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De oudste delen van de kerk bevinden zich in de onderbouw van de kerktoren en dateren uit de 13de eeuw toen de eerste stenen kerk hier werd gebouwd met Doornikse steen. Vermoedelijk was er reeds vroeger een kerk aanwezig op deze locatie, die aangezien er geen sporen van terug zijn gevonden waarschijnlijk volledig in hout was opgetrokken. De patroonheiligen van Schelle zijn Sint-Petrus en Sint-Petronella (dochter van Petrus volgens de legendes), hetgeen het gevolg is van het feit dat de eerste stenen kerk werd gebouwd in opdracht van de Sint-Pietersabdij van Lobbes (Henegouwen), toenmalige eigenaars van de het dorp Schelle.

De parochie van Schelle werd in de 12de eeuw toegewezen aan het kapittel van Sint-Rombouts te Mechelen en bleef tot aan het ancien regime hieronder ingedeeld. Wel werd in de 15de eeuw de kerk ook ingedeeld onder het tweede kapittel van Sint-Pieters te Leuven. Hierdoor werden vanaf 1425 de pastoors voor de parochie aangeduid door het Leuvense kapittel in plaats van dat van Mechelen.

In de 15de eeuw kende het dorp een groeiperiode doordat de Molenbrug werd gebouwd en de Provinciale Steenweg werd aangelegd, dit onder impuls van de abdij van Hemiksem. Dit zorgde voor het ontstaan van de eerste echte dorpskern. De kerk werd voorzien van een nieuw schip in gotische stijl in de tweede helft van de 15de eeuw. De kerk werd echter beschadigd in ca. 1487 wanneer Franse troepen onder leiding van Willem van Kleef het dorp verwoestten. De kerk werd kort nadien echter terug hersteld en in 1500 werd de achtzijdige spil op de kerktoren geplaatst.

De 16de eeuw was ook een woelige periode voor de kerk. Dit in eerste instantie door beschadigingen tijdens de Beeldenstorm in 1566. Kort nadien werden wel herstellingen uitgevoerd, doch in 1579 werd het dorp volledig verwoest en werd ook de kerk zwaar beschadigd door de Zwarte Ruiters onder leiding van Maarten van Rossum waarna de kerk nogmaals diende te worden heropgebouwd.

Na de heropbouw werd de kerk in 1613 ingewijd en kreeg ze ook de huidige naam Sint-Petrus en Paulus waar voordien de kerk Sint-Petrus en Sint-Petronella als patroonheiligen had. De heropgebouwde kerk is te zien op het schilderij 'Kermis in Schelle' van Jan Brueghel de Oude (1568-1625). Hierop is te zien dat de kerk de plattegrond heeft van een Latijns kruis, dit door een transept dat haaks op het schip was geplaatst. Het koor van de kerk had een lager dak dan het schip omdat na de verwoesting het schip diende heropgebouwd worden terwijl het koor dat dateerde uit de 15de eeuw bewaard was gebleven.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bij de kerktoren is er een duidelijk verschil tussen de bovenbouw en onder – en middenbouw. De bovenbouw bestond uit een achtzijdig volume met naaldspits. De buitenzijde van de kerk was nog steeds opgebouwd in laatgotische stijl terwijl in het interieur waarschijnlijk reeds barokelementen voorkwamen. In de loop van de 18de eeuw werd het interieur volledig aangepast met nieuw hoofdaltaar en preekstoel.

Ook een nieuw orgel (Van Peteghem), nieuwe communiebanken en zijaltaren en een nieuw koorgestoelte dateren van deze periode. Wel werden enkele 17de -eeuwse schilderijen en beelden behouden.

De kerk is duidelijk te zien op de kabinetskaart van de Ferraris (1771-1778). Ook hier heeft de kerk een plattegrond van een Latijns kruis waarbij de lange arm gevormd wordt door de kerktoren, het schip en het koor. Het transept vormt de korte arm. Rondom de kerk is er een kerkhof te zien met ommuring. Ten noorden van de kerk is er bebouwing zichtbaar alsook een aftakking van de Grote Struisbeek (de Benedenvliet) die werd gebruikt als aanlegplaats (de Hamer) waarnaar de latere Hamerstraat werd vernoemd. Deze aanlegplaats verdween pas in de tweede helft van de 20ste eeuw.

Gedurende de Franse periode (1796-1815) en navolgende Hollandse periode (1815-1830) kwam de kerk in onbruik en trad er verval op. Na herhaalde klachten door de toenmalige pastoor over de slechte staat van de kerk werden er op basis van een ontwerp van provinciaal architect Ferdinand Berckmans verbouwingswerken uitgevoerd vanaf ca. 1840.

De kerktoren, koor en hoofdaltaar bleven bewaard, maar het kerkschip werd volledig vervangen door een bakstenen constructie. Het nieuwe schip bestond uit drie grote beuken onder één groot dak waardoor de kerk het karakter van een hallenkerk kreeg. De werken waren afgerond in 1845, in 1860 werd er een nieuwe vloer gelegd en de sacristie gebouwd.

Pastoor Dhanis plaatste rond de eeuwwisseling een kruisgang en een nieuwe doopvont en in 1902 werden nieuwe glas-in-loodramen geplaatst. Bij het koor werden naar aanleiding van schade opgelopen tijdens WOII in 1959 twee glasramen vervangen.

Tijdens de jaren 90 van vorige eeuw vond er een grondige restauratie plaats die voornamelijk focuste op het interieur van de kerk. Ook de frituur die aan de kerk stond werd verwijderd. Volgende werken werden uitgevoerd:

- Uitvoeren van een stijgvochtbehandeling (firma Dry Works uit Brussel);
- Bestrijden van houtborende insecten in het dakgebinte, altaren, plankenvloeren, meubelstukken, beelden, ... (firma Rentokil uit Brussel);
- Verhogen van het hoogkoor;
- Inrichten van de hoofdingang;
- Opnieuw plaatsen van hekwerken achteraan de zijbeuken;
- Schilderen van de plafonds en muren;
- Restaureren van de altaren (firma Dankers Decor uit Nijlen);
- Restaureren van vier schilderijen (firma Dankers Decor uit Nijlen);
- Herstellen van de kruisweg;
- Restaureren van de calvarieberg (firma Building Treatments & Applications uit Wilrijk);
- Installeren van aangepaste verlichting;
- Installeren van een nieuw beveiligingssysteem;
- Levering van nieuwe stoelen (220 stuks) door firma Mertens uit Hamont.

Tussen 2000 en 2002 werd de kerktoren gerestaureerd. Na uitvoering van deze restauratiewerken worden sindsdien om de drie jaar de Scheve Torenfeesten georganiseerd. De kerktoren staat namelijk al sinds de 16de eeuw scheef.

OPBOUW VAN DE KERK

De Sint-Petrus en Pauluskerk te Schelle is een neogotische hallenkerk bestaande uit drie even hoge parallelle beuken onder één groot zadeldak. Het 15de-eeuwse koor is naar het oosten gericht. Aan de zuidkant van het koor bevinden zich een 19de-eeuwse sacristie en aan de noordkant een bijsacristie. In het verlengde van het koor bevindt zich het 19de-eeuwse schip, bestaande uit drie even hoge beuken. In het westen is de 13de/15de-eeuwse kerkstoren in het schip opgenomen. Tegen de noordelijke gevel van de weststoren bevindt zich een trappentoren met draaitrap. Deze trap biedt toegang tot de verdiepingen van de kerkstoren en de zolder boven het schip en het koor.

Dakconstructies bestaan uit houten dakgebintes. Boven het middenschip is het historische pre-19de-eeuwse dakgebinte nog steeds aanwezig. Daarboven bevindt zich de 19de-eeuwse dakstructuur die van de nok tot aan de gevels van de zijbeuken lopen.

Alle daken zijn met donkere (natuur)leien bedekt. Het schip beschikt over een groot zadeldak met enkele dakkapellen in elk dakvlak en één schoorsteen in de nok. De weststoren is bekroond met een hoge naaldspits met bovenaan een smeedijzeren kruis. Het koor beschikt over een zadeldak waarvan de nok in het verlengde van, maar lager dan de nok van het schip loopt. Op het uiteinde van de nok staat een smeedijzeren kruis. De sacristie en bijsacristie zijn beiden van een schilddak voorzien. In één dak is een grote schoorsteen voorzien.

Onder de bedaking van het schip, de sacristie en bijsacristie zijn koperen regenwaterafvoersystemen bevestigd. Onder het dak van het koor is de koperen regenwaterafvoer van een houten kroonlijst voorzien.

Exterieur

Het huidige uitzicht van de parochiekerk kwam tot stand in de 19de eeuw, maar het gebouw bevat nog steeds elementen teruggaande tot late middeleeuwen. Het koor, de weststoren en de traptoren, opgebouwd uit witte natuursteen, zijn de enige restanten van de oude gotische kerk. Het schip en de sacristie, opgebouwd uit rood baksteenmetselwerk, kwamen in het midden van de 19de eeuw tot stand naar het ontwerp van Ferdinand Berckmans.

De gotische weststoren is volledig uit witte natuursteen opgebouwd en werd in verschillende fases opgebouwd tot de huidige hoogte. De onderbouw is het enige restant van de eerste stenen kerk op deze locatie, te dateren in de 13de eeuw. Centraal in de westelijke gevel van deze onderbouw bevindt zich een groot spitsboogvormig portaal. Het timpaan en het schrijnwerk dateren uit de 19de eeuw. Op de westelijke hoeken zijn steunberen aanwezig. De 15de-eeuwse middenbouw wordt gekenmerkt door enkele spitsboogvormige raamopeningen en vele smeedijzeren muurankers. De bovenbouw wordt ca. 1500 gedateerd en omvat een ophoging, een achzijdige spil met spitsboogvormige raamopeningen en een hoge naaldspits en is merkbaar fraaier afgewerkt dan de oudere bouwdelen.

Het neogotische schip kwam omstreeks het midden van de 19de eeuw tot stand en is uit rood baksteenmetselwerk (kruisverband) op een natuurstenen plint opgebouwd. Het bouwvolume bestaat uit vijf traveeën, waarvan de laatste travee (richting oosten) een kleine uitsprong maakt, mogelijk ter herinnering van het vroegere transept dat niet meer aanwezig is. Elke travee wordt gescheiden door middel van een steunbeer en bevat een spitsboogvormige raamopening. In de westelijke gevels zijn twee spitsboogvormige deuropeningen met 19de-eeuwse houten deuren aanwezig.

De 19de-eeuwse sacristie en bij-sacristie zijn uit rood baksteenmetselwerk (kruisverband) opgebouwd. Tussen het koor en de sacristie bevindt zich een toegang. In de gevels zijn rechthoekige raamopeningen met arduinen dorpels en smeedijzeren diefijzers aanwezig. In de raamopeningen zijn rood geschilderde houten openslaande ramen met kleinhouten aanwezig.

Glas-in-loodramen

In de gevels van de zijbeuken en het koor zijn enkele grote glas-in-loodramen aanwezig. De glasramen in de zijbeuken dateren uit 1902 naar aanleiding van een schenking. De twee gekleurde glasramen in het hoogkoor dateren uit 1959. Al deze ramen zijn van voorzetbeglazing voorzien.

In het koor bevinden zich nog twee glas-in-loodramen met blank glas, bevestigd voor gedichte raamopeningen. De ouderdom van deze glasramen is niet gekend.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

INTERIEUR

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het kerkgebouw is voor het publiek toegankelijk via één van de drie deuropeningen in de westelijke gevel, waarvan één in de westtoren. Deze hoofdingang is een restant van de 13de-eeuwse kerk, herkenbaar door het onregelmatige metselwerk van natuursteen. De hoofdingang geeft uit op het middenschip. De 19de-eeuwse ingangen in de zijbeuken leiden telkens naar een portaal dat daarna toegang biedt tot de zijbeuken. Er is nog één toegang in de oostelijke gevel aanwezig, die naar de sacristie leidt.

Het interieur van het kerkgebouw is in een uitgesproken barokarchitectuur vormgegeven, met hier en daar enkele neogotische elementen. Vooral de barokke meubelstukken (preekstoel, biechtstoelen, koorgestoelte, e.a.) en het orgel benadrukken de barokstijl. De kruisweg en de doopkapel vertegenwoordigen de neogotiek.

De muren en vloeren (die pas in de 19de eeuw tot stand kwamen) zijn eerder eenvoudig afgewerkt. De muren en gewelven (opgebouwd uit baksteenmetselwerk en natuurstenen ribben) zijn bepleisterd en wit geschilderd. Enkel het gewelf boven het hoofdaltaar is blauw geschilderd met vergulde of goudkleurig geschilderde sterren. De gewelfvlakken in het middenschip en het koor zijn gedecoreerd met vergulde of goudkleurig geschilderde sterren.

De vloeren in het middenschip, de zijbeuken, het koor en de viering bestaan uit tegels van een donkere marmerachtige kalksteen. De vloeren van het koor en de viering zouden tijdens de restauratie in 1992-1995 zijn gelegd. De andere vloeren dateren uit de jaren 1860. In het hoogkoor ligt een tegelvloer van witte marmer en een donkere marmerachtige kalksteen. Ook deze vloer dateert uit de jaren 1860.

De pijlers zijn uit baksteenmetselwerk op een natuurstenen sokkel opgebouwd. Zowel het (bepleisterde) metselwerk als de natuursteen zijn geschilderd (respectievelijk wit en zwart). Het binnenschrijnwerk is uit eikenhout vervaardigd en dateert waarschijnlijk uit de 19de eeuw. Het schrijnwerk heeft een eerder neogotisch karakter.

De wijwatervaten zijn respectievelijk in een rode en een zwarte marmerachtige kalksteen uitgevoerd.

Erfgoedelementen (deel van de bescherming)

In het archief van de Kerkfabriek bevindt zich een uitgebreide inventaris van alle goederen binnen de Sint-Petrus en Pauluskerk. Hierin worden alle goederen uitvoerig besproken en gedocumenteerd.

Overzicht

- Altaren
- Koorgestoelte (en kerkmeesterbanken)
- Communiebank
- Preekstoel
- Biechtstoelen
- Orgel
- Klokken
- Torenuurwerk
- Kruiswegstaties
- Graftekens (witte vlakken)
- Gedenktekens
- Hekwerk
- Doopvont

Altaren

Momenteel bevinden zich in het kerkgebouw drie altaren. Vroeger waren er nog meer altaren (bijvoorbeeld van Sint-Catherina van Alexandrië en Sint-Sebastiaan) aanwezig, maar deze zijn inmiddels verdwenen.

Hoofdaltaar

Het hoofdaltaar is aan Sint-Petrus en Sint-Paulus toegewijd. Het werd in het eerste kwart van de 18de eeuw vervaardigd door Alexander van Papenhove (er bestaat een ontwerp uit 1716).

Het altaar werd in 1844 aangepast. Oorspronkelijk was het waarschijnlijk sierlijker. Aan weerszijden van het altaar werd een zuil toegevoegd waardoor de beeltenissen nu tussen twee zuilen kwamen te staan. Knielende engelen, die aan de uiteinden van het altaar aanwezig waren, werden verwijderd.

De structuur van het altaar is grotendeels uit dennenhout vervaardigd (kwartiergezaagd Oregon). De beelden en ornamenten zijn uit olm of iep gesneden. De uit marmer ogende elementen zijn eigenlijk houten constructies, geschilderd met marmerimitaties. Oorspronkelijk was dit waarschijnlijk in een blauwe kleur. De gouden accenten zijn van bladgoud.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Centraal in het hoofdaltaar bevindt zich een geschilderd doek dat in 1719 door de schilder J. De Roover werd vervaardigd. Het beeldt de overgave van de sleutels van de Kerk door Jezus aan Sint-Petrus af. Dit schilderij is specifiek voor het altaar gemaakt en maakt bijgevolg deel uit van het erfgoedelement (en kan zo als onroerend goed aanschouwd worden).

Noordelijke zijaltaar

Het noordelijke zijaltaar is aan Maria gewijd. Het werd in de 18de eeuw vervaardigd, waarschijnlijk in 1756. De vervaardiger is niet gekend.

Het altaar is uit dennenhout vervaardigd, met olmen of iepen ornamenten. De stijl kan als laatbarok of rococo worden gekenmerkt. Hoewel het altaar uit marmeren elementen lijkt te bestaan, zijn dit stuk voor stuk marmerimitaties (schilderingen op hout). Hier en daar zijn nog oorspronkelijke imitaties zichtbaar (witgrijs tot grijsgroen).

De altaartafel is niet oorspronkelijk en werd waarschijnlijk in de 19de eeuw geplaatst, mogelijk gelijktijdig met de toevoeging van het tabernakel in het midden van de 19de eeuw.

Centraal staat een houten beeld van Maria met kind. De beelden aan weerszijden van het altaar (Johannes de Doper en Sint-Jozef met kind) dateren omstreeks 1756.

Aan weerszijden van het altaar bevinden zich grote inblaasroosters van de verwarming. Hiervoor stonden oorspronkelijk de beelden van Johannes de Doper en Sint-Jozef met kind.

Zuidelijke zijaltaar

Het zuidelijke zijaltaar is aan Sint-Lucia gewijd. Het werd in de 18de eeuw vervaardigd, waarschijnlijk in 1756 (vermeld op een opschrift). De vervaardiger is niet gekend.

Het altaar is uit dennenhout vervaardigd, met olmen ornamenten. De stijl kan als laatbarok of rococo worden gekenmerkt. Hoewel het altaar uit marmeren elementen lijkt te bestaan, zijn dit stuk voor stuk marmerimitaties (schilderingen op hout). Hier en daar zijn nog oorspronkelijke imitaties zichtbaar (blauwgroen met gouden aderen).

Centraal staat het beeld van Sint-Lucia. Dit beeld dateert uit de 17de eeuw en is uit gepolychromeerd hout vervaardigd. Ook de twee houten beelden aan weerszijden van het altaar (Sint-Appolonia en Sint-Petronella) dateren uit dezelfde periode. Ze maken onlosmakelijk deel uit van het altaar. Deze twee beelden zijn overschilderd. Eronder lijkt wel een oudere polychromie aanwezig te zijn.

Hoewel het beeld van Sint-Lucia van Syracuse afzonderlijk van het altaar werd vervaardigd, was het bij de bouw van het altaar waarschijnlijk wel de bedoeling dat dit specifieke beeld centraal kwam te staan. De sokkel en omkadering van het beeld wijzen hier duidelijk op. Bijgevolg maakt het beeld deel uit van het erfgoedelement en geldt zo als onroerend goed.

De altaartafel en het antependium dateren van een latere datum.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Koorgestoelte (en kerkmeesterbanken)

Het koorgestoelte is uit geboend eikenhout vervaardigd en kan in de 18de eeuw gedateerd worden. De precieze herkomst is niet geweten. Er wordt geopperd dat het meubelstuk uit het klooster der Victorinnen (locatie niet geweten) of de Sint-Michielsabdij van Antwerpen afkomstig is. Wel is met zekerheid geweten dat het koorgestoelte aan het einde van de 18de eeuw in Antwerpen werd gekocht om naar de Sint-Petrus en Pauluskerk te verhuizen.

In oorsprong was het koorgestoelte één geheel dat in het priesterkoor stond. Maar omdat het koor in de Sint-Petrus en Pauluskerk te klein was, werd het gestoelte in stukken gezaagd en op verschillende locaties in de kerk geplaatst. Ten eerste staan er twee stukken in het koor. Deze betreffen enkel de achterwand en de achterste rij zitplaatsen. De voorste rijen van beide stukken bevinden zich onder het doksaal, aan weerszijden van de grote poort. In de zijbeuken bevinden zich nog twee stukken (met zowel de voorste als achterste rij) die als kerkmeesterbanken functioneren.

Communiebank

De communiebank dateert uit de 17de eeuw of het begin van de 18de eeuw en is afkomstig uit het voormalige Sint-Paulusklooster in Antwerpen (naast de huidige Sint-Pauluskerk). Aan het einde van de 18de eeuw werd het aangekocht om in de Sint-Petrus en Pauluskerk te Schelle te plaatsen. De communiebank werd gedemonteerd en op verschillende locaties geplaatst. Twee delen bevinden zich aan weerszijden van de viering. Het volksaltaar bestaat uit de ingangspoort en de zij-ingangen van de communiebank en werden door schrijnwerker Eduard Talboom (Schelle 1907- Reet 1992) samengebracht tot een prachtige altaartafel.

Oorspronkelijk bestond de geboende eikenhouten communiebank uit twee symmetrische delen, elk opgesteld uit drie opengewerkte panelen, gescheiden door vlakke stijlen met uitspringende guirlandes. Ieder paneel bestond uit een centraal medaillon. Op de communiebanken aan weerszijden van de viering worden de vier kerkvaders afgebeeld.

Preekstoel

De barokke preekstoel is het oudste meubelstuk binnen de Sint-Petrus en Pauluskerk en dateert uit 1627, maar staat pas sinds het midden van de 18de eeuw in het kerkgebouw. Hij werd dus van elders gerecupereerd, al is de herkomst niet gekend. Wel is geweten dat de preekstoel door Philip Mersoltt uit Antwerpen werd vervaardigd.

De preekstoel is uitgevoerd in geboend eikenhout. Zowel de kuip als de trap rusten op een plint in donkere kalksteen (mogelijk blauwe hardsteen). Op de houten kuip kunnen Sint-Paulus, Jezus en Sint-Petrus worden herkend. Op de onderrand van de kuip zijn de vier evangelisten aanwezig. Onder de hemel is een duif bevestigd.

Biechtstoelen

In het kerkgebouw zijn twee barokke biechtstoelen aanwezig, één in elke zijbeuk. Ze staan recht tegenover elkaar.

De biechtstoelen werden niet voor de Sint-Petrus en Pauluskerk vervaardigd. Op de achterzijde van beide interieurstukken zijn sporen aanwezig die tonen dat ze ooit ergens van zijn gedemonteerd. Hun herkomst is echter niet geweten en waarschijnlijk komen ze elk ook van een andere locatie. Ze werden in de loop van de 18de eeuw (rond 1736) voor de Sint-Petrus en Pauluskerk besteld. Ondanks dat die vroegere verblijfplaats een raadsel blijft, zijn de beeldhouwers van de biechtstoelen waarschijnlijk gekend.

De eiken biechtstoel in de noordelijke zijbeuk dateert uit de eerste helft van de 18de eeuw en is mogelijk van de hand van Willem Ignatius Kerricx. Op het rugpaneel wordt centraal een duif (verwijzend naar de Heilige Geest) afgebeeld. Aan weerszijden bevinden zich de Passiewerktuigen. De beeldhouwwerken zijn niet met zekerheid geïdentificeerd, maar worden als volgt beschreven in de inventaris van de Kerkfabriek (van links naar rechts): 'helmbeeld, boetvaardige Petrus, Maria Magdalena(?) en helmbeeld van de Verloren Zoon'.

De eiken biechtstoel in de zuidelijke zijbeuk dateert van ca. 1660 en werd mogelijk vervaardigd door Hendrik Frans Verbruggen. Centraal worden twee engelen afgebeeld. De twee andere beelden zijn allegorische voorstellingen van berouw en boetvaardigheid.

Orgel (door E. F. van Pethegem)

Het orgel bevindt zich op het doksaal. Het instrument werd door Egidius- Franciscus Van Pethegem (1737-1803) uit Gent vervaardigd tussen 1777 en 1779. Hij vervaardigde ook enkele andere orgels in de omgeving (onder andere in Hemiksem, Aartselaar, Niel en Mechelen). De eiken orgelkast rondom het instrument werd door Simeon Jozef Thomas, een lokale schrijnwerker uit Schelle, vervaardigd. Het hang- en sluitwerk werd door J.B. Hellemans geleverd, het ijzerwerk door Jacobus Huijbrechts. J.B. Fransens werkte de kast af met een vernislaag. Het beeldhouwwerk werd tussen 1775 en 1776 door Willem (Guillaume) Roef uit Antwerpen vervaardigd.

Het orgel is een groot viervoetsorgel op twee klavieren en 54 toetsen. Sinds de plaatsing van het orgel in het kerkgebouw is het instrument enkele malen hersteld en aangepast. De eerste grote wijziging vond plaats in 1869, toen het orgel werd aangepast, enerzijds om het in de vergrootte kerk beter tot zijn recht te laten komen en anderzijds om het orgel een breder bereik te geven zodat er ook nieuwere stukken (uit de romantische stroming) op konden worden gespeeld. Hiervoor werd de oorspronkelijke barokregistratie weggewerkt en een pedaalklavier toegevoegd. Deze werken werden door Ch. Van Houtte uitgevoerd.

De tweede ingreep vond plaats van 1980 tot in 1984 toen het 18de-eeuwse orgel door de firma Stevens uit Duffel werd gerestaureerd. Hierbij werd geijverd om het orgel terug zijn oorspronkelijke klankkleur te geven. Dit gebeurde volgens de principes uit het werk 'L'art de facteur d'orgues' van Fr. Bédos de Celles (1766-1778). Concreet werden de volgende werken uitgevoerd:

*'De restaurateur amputeerde daarom zonder pardon het voetklavier met de daarbij passende baspijpen. Hij paste ook de klank aan door de akkoorden te laten klinken op de oude manier. Die ingreep beperkte opnieuw de uitvoeringsmogelijkheden van het instrument.'*¹

Aan het einde van de 20ste eeuw vond een nieuwe restauratie plaats, uitgevoerd door orgelbouwer Bertrand Couvreur uit Doornik.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Klokken

In de kerktoren hangen twee klokken die beide in 1950 werden vervaardigd en in kerk werden gehangen. Ze kwamen er ter vervanging van de vorige klokken die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers werden geroofd.

De grootste klok is uit brons vervaardigd en heeft een diameter van 1 meter en heeft de toonhoogte fa kruis. Ze is versierd met een klein bloemmotief-guirlande boven en onder een tekst:

'Anno sancto 1950 - me fudit Michiels jr. Tornaci LUCIA susceperunt me Ben Van Ingelghem et Yvona Van den Heuvel. Consul C De Keyser et pastor A. Van Hoof. Aeditur: B. Van Ingelghem, L. De Belie, L. Goevaerts, L. Mennes, L. Rocher'

De kleinere klok is ook uit brons vervaardigd en heeft een diameter van 0,86 meter en heeft de toonhoogte la. Ze is versierd met een klein bloemmotief-guirlande boven en onder een tekst:

'Anno Sancto 1950 - me fudit Michiels jr. Tornaci Erapto natae sumus ego immaculata et socio mea Lucia susceperunt me Ludovicus Goevaerts et Ghislena Gilliot stas de Richelle - Vives voco, mertuos plango, gaudia nuntio'

Kruiswegstaties

In de muren van de zijbeuken zijn veertien kruiswegstaties bevestigd (zeven in elke beuk). Ze beschikken steeds over een neogotische omlijsting met daarin een polychroom geschilderd bas-reliëf. Ze zijn genummerd en beschrijven steeds het afgebeelde tafereel. De staties werden in de vroege 20ste eeuw vervaardigd en in het kerkgebouw geplaatst.

Graftekens

In de vloer van de zijbeuken zijn grafstenen uit de 15de tot en met de 18de eeuw aanwezig. Ze bevonden zich oorspronkelijk ergens anders, maar werden verplaatst en samen gelegd tijdens de verbouwing en hervloering van de kerk in de 19de eeuw. Dit was een typisch 19de-eeuws fenomeen. Het is niet geweten of de stoffelijke resten mee werden verplaatst, bewaard bleven of uit het gebouw werden verwijderd.

Gedenktekens

Nabij de toegang van elke zijbeuk bevinden zich twee gedenktekens, enerzijds een van gesneuvelden/slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog en anderzijds een opsomming van alle gekende pastoors die de Sint-Petrus en Pauluskerk heeft gekend sinds de stichting in de 13de eeuw.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 673,97m²

Opbouw

De Sint-Petrus en Pauluskerk te Schelle betreft een neogotische hallenkerk bestaande uit drie even hoge parallelle beuken onder één groot zadeldak. Het 15de-eeuwse koor is naar het oosten gericht. Aan weerszijden van het koor bevinden zich een 19de-eeuwse sacristie (zuiden) en een bijsacristie (noorden). In het verlengde van het koor bevindt zich het 19de-eeuwse schip, bestaande uit drie even hoge beuken. In het westen is de 13de/15de-eeuwse kerktoeren in het schip opgenomen. Tegen de noordelijke gevel van de westtoeren bevindt zich een trappentoren met draaitrap. Deze trap biedt toegang tot de verdiepingen van de kerktoeren en de zolder boven het schip en het koor.

Dakconstructies bestaan uit houten dakgebintes. Boven het middenschip is het historische pre-19de-eeuwse dakgebinte nog steeds aanwezig. Daarboven bevindt zich de 19de-eeuwse dakstructuur die van de nok tot aan de gevels van de zijbeuken lopen.

Alle daken zijn met donkere (natuur)leien bedekt. Het schip beschikt over een groot zadeldak met enkele dakkapellen in elk dakvlak en één schoorsteen in de nok. De westtoeren is bekroond met een hoge naaldspits met bovenaan een smeedijzeren kruis. Het koor beschikt over een zadeldak waarvan de nok in het verlengde van de nok van het schip loopt, al is deze wel lager. Op het uiteinde van de nok staat een smeedijzeren kruis. De sacristie en bijsacristie zijn beide van een schilddak voorzien. In één dak is een grote schoorsteen voorzien.

Bouwfysische toestand

De diagnose van de Sint-Petrus en Pauluskerk te Schelle is gebaseerd op drie verslagen van Monumentenwacht met focus op het exterieur (10256/2019/B, dd. 10.01.2019 en 10256/2023/B, dd. 2023) en de structuur (10256/2020/B, dd. 25.05.2020) en twee verslagen van Monumentenwacht van het interieur (A-62/10256/2012/I dd. 12.11.2012 en 17.11.2012, en 10256/2023/I dd. 8.05.2023 en 23.05.2023). Deze bevindingen zijn aangevuld met de visu vaststellingen (zonder het gebruik van ladders of meetapparatuur).

Het kerkgebouw verkeert in een goede staat. De beschadigingen blijven veelal beperkt tot oppervlakkige beschadigingen ten gevolge van verwerking door ouderdom en weersfactoren, en gebruiksschade.

De structuur van het kerkgebouw verkeert algemeen in een goede staat. Er werden geen structurele scheuren of onstabiele stukken metselwerk vastgesteld in de muren en ook de houten gebinten ogen nog stabiel. Hier en daar werden wel enkele kleine gebreken vastgesteld die best opgevolgd worden zodat tijdig ingegrepen kan worden indien nodig (met name de losgekomen spieën in de kerktoeren en een ingescheurde balk in het oude dakgebinte). Enkel met betrekking tot de bakstenen gewelven (boven het middenschip) werd een gevaarlijke situatie vastgesteld. Deze zouden van bovenaf geen bijkomende (punt) belasting mogen opvangen, maar door de aanwezigheid van onder andere een ladder is dit nu wel aanwezig. Door het gebrek van goede loopbruggen kan er ook op de gewelven gelopen worden, wat zeker niet de bedoeling is.

De bedaking verkeert in een redelijke toestand. Verspreid over het gebouw zijn er op verschillende locaties leien en aansluitingen weggevallen of beschadigd geraakt. Dit leidt tot vochtinsijpeling die het houten dakgebinte op termijn kan aantasten. Vooral de regenwaterafvoeren bezitten enkele gebreken zoals lekken en degradatie ten

gevolge van putcorrosie. Met betrekking tot de dakkapellen zijn de afwerkklagen algemeen verweerd. Hierdoor zijn enkele stukken houtwerk ingerot. De smeedijzeren dakornamenten verkeren in een goede staat. Tot slot is het bovenste deel van het dak niet goed toegankelijk door het gebrek aan een rij ladderhaken bovenaan. Hierdoor is dit gedeelte van het dak moeilijk/niet veilig te controleren of te herstellen.

De gevels verkeren algemeen in een goede staat. Ze zijn overal echter wel sterk vochtbelast, enerzijds ten gevolge van opstijgend vocht (verspreid) en anderzijds door lekken in de regenwaterafvoeren (plaatselijk). Daarnaast zijn in de gevels met baksteen- en natuursteenmetselwerk de voegen met een cementhoudende mortel afgewerkt. Hierdoor kan het vocht in de stenen moeilijker het metselwerk verlaten (cement is harder dan baksteen of natuursteen) waardoor de stenen op termijn beschadigd raken door vorstschade of met zoutuitbloeiingen te kampen krijgen. De smeedijzeren muurankers verkeren in een goede staat.

Het buitenschrijnwerk verkeert algemeen in een goede staat. Het houtwerk van de ramen en deuren vertoont weinig gebreken met uitzondering van een lichte inrotting in de ramen in de (bij)sacristie, ten gevolge van de licht verschrompelde afwerkklagen en een gebrek aan condensgaten. Bij de glas-in-loodramen werden geen gebreken vastgesteld, met uitzondering van één beschadigde voorzetbeglazing.

Algemeen kan in het interieur op verschillende plaatsen vochtschade worden vastgesteld. De vochtschade heeft verschillende oorzaken, waarvan slechts enkele met zekerheid werden geïdentificeerd. Monumentenwacht lokaliseerde tijdens hun inspectie in 2023 twee oorzaken:

Schip (zuidzijde): de aanwezigheid van het vocht is te wijten aan een dakkapel die niet waterdicht is. De regen slaat naar binnen waardoor het gewelf regelmatig nat wordt.

Sacristie: Een verstopte afvoer nabij de toegangsdeur is verstopt en maakt het omliggende metselwerk nat. Dit vocht slaat door naar het interieur.

De natuurstenen vloeren verkeren algemeen in een matige staat. De tegelvloeren zijn beschadigd ten gevolge van het gebruik van de verkeerde schoonmaakproducten en mogelijk ook door opstijgend vocht. Op enkele locaties vindt er op de oppervlakte verschilfering van de natuurstenen tegels plaats. De houten vloeren verkeren in een goede staat.

Er loopt op enkele plaatsen water langs de wanden naar beneden, met vochtschade tot gevolg. Omdat de muren vochtbelast zijn (door neersijpelend water en opstijgend vocht) zijn er op verschillende plaatsen grote blazen in de verf- en/of pleisterlaag aanwezig.

De pijlers verkeren in een goede staat. Enkel onderaan werden enkele gebreken ten gevolge van opstijgend vocht vastgesteld.

De plafonds verkeren in een goede staat. Op enkele plaatsen is de afwerklaag echter beschadigd en zijn er blazen aanwezig.

Zo blijkt dat er grote schommelingen in de relatieve vochtigheid binnen het gebouw zijn. Dit heeft een nadelige impact op het waardevolle (houten) meubilair, de kunstwerken (schilderijen en beelden) en het Van Peteghem orgel. Zo biedt dit een ideaal klimaat voor onder meer schimmelvorming en houtborende insecten. De schommelingen hebben ook een impact op de afstemming van het orgelinstrument, waardoor het geluid sneller vals klinkt en vaker een onderhoud vereist.

Voorzieningen

Sanitair	Sanitair aanwezig aan de achterkant (tegenover Delhaize) 1 toilet en wasbak
Verwarming	Thermelec warmeluchtgordijn type WG 4A (6Kw)
Verlichting	Halogeen met vertragingrelais
Keukenvoorzieningen	Nee
Audiosysteem	Versterker + luidsprekers
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is volledig rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Aanwezig maar voorlopig buiten dienst
Bliksembeveiliging	Ja
Gsm-operatoren	Nee

3.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Petrus en Pauluskerk is gelegen in het historische dorpscentrum van Schelle, langs de Hamerstraat. Het gebouw is prominent aanwezig in het straatbeeld en is dankzij haar 52,6 meter hoge toren een opvallend herkenningspunt in de ruimtelijke structuur van de gemeente. De onmiddellijke omgeving wordt gekenmerkt door een combinatie van oudere woningen, het gemeentehuis, handelszaken en horeca. Het kerkplein functioneert als een overgangszone tussen het publieke domein en het religieuze gebouw.

Het kerkgebouw beschikt over een luidklok en is voorzien van functionele buitenverlichting, waardoor het monument ook 's avonds zichtbaar blijft in het dorpsbeeld. De torenverlichting draagt bij aan de herkenbaarheid en uitstraling van het centrum. De klokken worden op liturgisch relevante momenten geluid, bijvoorbeeld voor zondagsvieringen en begrafenissen.

Bereikbaarheid

De kerk is goed bereikbaar en ligt op wandelafstand van bushaltes met verbindingen richting Boom en Antwerpen. Fietsers vinden hun weg via lokale fietsroutes. Parkeergelegenheid is beperkt, maar wel aanwezig in de omliggende straten en op het dorpsplein.

Relatie met de publieke ruimte

Het gebouw ligt in een open setting en is visueel en fysiek goed geïntegreerd in het centrumleven. Dit biedt kansen voor occasionele publieksactiviteiten op het kerkplein, maar de beperkte verkeerscirculatie en beschikbare ruimte kunnen ook een beperking vormen bij grotere evenementen. Anderzijds vormt de vrijstaande positie van het gebouw een sterke troef voor de erfgoedbeleving.

3.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint-Petrus en Pauluskerk fungeert tijdens de zomerperiode (april tot september) als hoofdkerk voor de zondagsvieringen van de parochie. Elke zondag vindt er een eucharistieviering plaats om 9u30. Daarnaast zijn er doopvieringen (meestal op de eerste zondag van de maand), en wordt de kerk gebruikt voor gezinsmissen, trouw- en rouwvieringen. De kerk is een belangrijk centrum van religieus en cultureel leven binnen Schelle.

Het luiden van de klokken gebeurt bij aanvang van liturgische vieringen en tijdens kerkelijke feestdagen. De kerk beschikt over een werkende klokkeninstallatie. Torenverlichting zorgt voor een zichtbare aanwezigheid van het gebouw bij avondval.

Door haar ligging in het dorps hart blijft de kerk een ontmoetingsplek voor inwoners, zelfs buiten liturgische momenten. Wel is er nood aan duurzaam onderhoud om het gebouw ook voor toekomstige generaties toegankelijk en veilig te houden. Occasionele openstellingen, erfgoedevents of concerten zouden het maatschappelijk draagvlak kunnen vergroten.

3.2. Kerk Heilige Familie in Schelle

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.2.1. Identificatie

Naam: kerk Heilige Familie

Geografische ligging

- Tolhuisstraat 30, 2627
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: bisdom Antwerpen
- Dekenaat : Dekenaat Antwerpen-Zuid
- Parochie: Schelle Sint-Petrus en Paulus

Eigenaar: Kerkfabriek

3.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De Heilige Familiekerk in Schelle werd gebouwd in de eerste helft van de 20e eeuw en vormt sindsdien een herkenbaar ankerpunt binnen de wijk waar ze gelegen is. De kerk is een goed voorbeeld van sobere neogotische architectuur, uitgevoerd in baksteen en voorzien van karakteristieke spitsboogramen, een ingetogen torentje en een symmetrisch grondplan. Ze werd opgericht in een periode waarin de Heilige Familie als devotie bijzonder sterk leefde in Vlaanderen, wat haar naam en ontwerp mede verklaart. Door haar ligging in een residentiële omgeving vervulde de kerk niet enkel een religieuze functie, maar groeide ze ook uit tot een sociaal-cultureel referentiepunt voor de buurt.

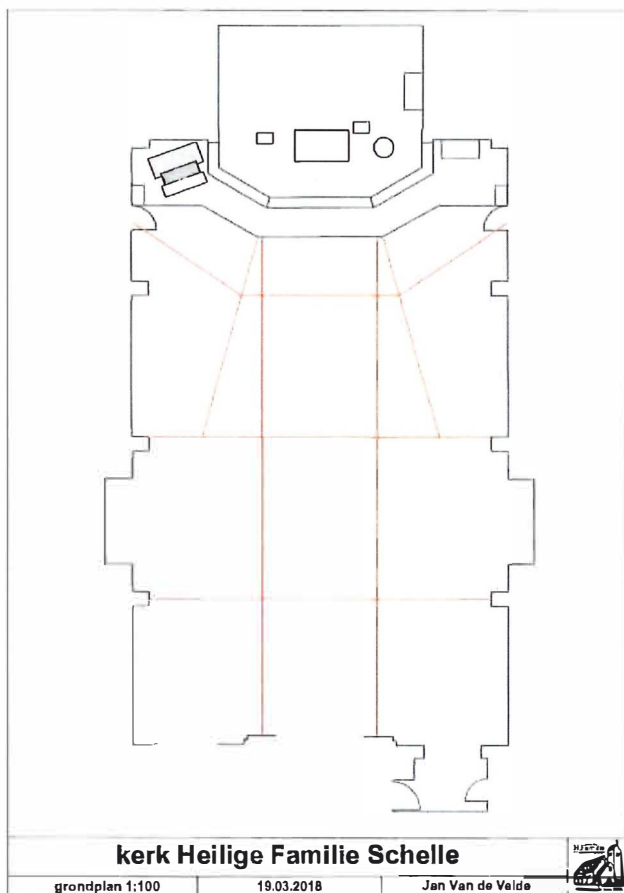
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- De kerk is in het midden 7.70 meter hoog en heeft 200 zitplaatsen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Opbouw

De Heilige Familiekerk is een zaalkerk met het hoogkoor, uitzonderlijk, naar het noorden gericht. Dit ten gevolge van een dispuut tussen twee kasteelheren (de familie Ravestyn van het Laarhof en de familie Steenackers van het Tolhuis) die allebei wilden dat de kerk op hun gronden gebouwd werd. De tweede won het pleit, maar door de vorm van de grond was enkel een noord-zuidrichting van het gebouw mogelijk. Leo Franciscus Norbertus Maria van Ravestyn, zoon van de eerste familie die stadsarchitect was in Turnhout was reeds aangesteld als architect, maar liet zich, ten gevolge van de gebeurtenissen nooit zien op de bouwwerf.

De ontwerpen voor de glasramen van de kerk werden gemaakt door de 'Ecole de Métiers d' Art' van de paters Benedictijnen van Maredsous." Zij werden vervaardigd door de ateliers J. Osterrath & A. Biolley, glasschilders uit Luik, die ook glasramen hebben vervaardigd voor de Basiliek van Koekelberg en de Kathedraal van Hasselt. De glasramen zijn een symbolische weergave van de 7 sacramenten en een rond raam met de symbolen voor de 4 evangelisten. Het schip van de kerk werd gebouwd in 1940-1941, dus tijdens de oorlogsjaren. Op maandag 30 juni 1941 werd de kerk ingezegend. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de kerk veel groter zou worden door er later een hoogkoor met kooromgeng aan te bouwen, maar door geldgebrek werden deze plannen nooit uitgevoerd.

Vooraan zijn er twee ruimtes : aan de oostzijde de voormalige sacristie en nu doorgang naar Parochiezaal en sanitair en aan de westzijde een berging met uitgang naar de tuin van de voormalige pastorie. In het midden van de kerk zijn er ten oosten en ten westen telkens een biechtstoel in een uitbouw van de kerk waarvan het front gelijk staat met de binnenmuur van de kerk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Achteraan is er een ten oosten een rouwkapel en ten westen een doopkapel, die tegenwoordig wordt gebruikt als sacristie.

In de zuidertoren bevindt zich onderaan het portaal met dubbele ingangdeur. Daarboven het dokzaal waar vroeger het orgel stond en met een kleine berging aan de westzijde. Op de hogere verdieping bevinden zich de klokkentoren en de toegang tot de zolder onder het dak van de kerk.

Het meubilair werd ontworpen en gemaakt door de eerder genoemde 'Ecole de Métiers d' Art'.

Na het tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) werd de kuip van de preekstoel gebruikt als onderbouw voor het nieuwe altaar. De dakconstructie en de scheuren in de toren van de kerk werden in 2008 gerestaureerd. De kosten bedroegen € 120.000.

Het Pels-orgel werd in 2017, binnen een tijdspanne van één week, door de Kerkraad en vrijwilligers op het dokzaal volledig gedemonteerd en beneden in de kerk op een daarvoor gebouwde uitbreiding van de onderste trede van het hoogkoor terug opgebouwd.

Het Onze-Lieve-Vrouwaltaar dat op de westzijde van het hoogkoor stond werd daardoor verplaatst naar de oostzijde.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Bouwfysische toestand

Hoewel de kerk niet beschermd is als monument heeft ze een historische en architecturale waarde, en moedigt aan om bij onderhoud of aanpassingen respectvol om te gaan met het oorspronkelijke karakter. De Heilige Familiekerk is bovendien nauw verbonden met het lokale geheugen van Schelle: generaties wijkbewoners werden er gedoopt en hebben er hun vormsel ontvangen of namen er deel aan vieringen en gemeenschapsactiviteiten. Ze is een drager van immaterieel en sociaal erfgoed.

Wat de bouwfysische toestand betreft, verkeert het gebouw over het algemeen in een redelijke staat, al zijn er duidelijke aandachtspunten. Zo zijn de dakstructuren toe aan renovatie. De overige bouwdelen, zoals gevels en schrijnwerk, verkeren in aanvaardbare staat, mits regelmatig onderhoud. Verdere opvolging blijft echter noodzakelijk om het gebouw veilig en functioneel te houden.

Voorzieningen

Sanitair	Er is een sanitair blok in de aangrenzende Parochiezaal, te bereiken langs de oude sacristie
Verwarming	Er werd in 2021-2022 een nieuwe infraroodverwarming geïnstalleerd
Verlichting	Halogeen
Keukenvoorzieningen	Er is een volledige keuken aanwezig in de aangrenzende Parochiezaal
Audiosysteem	Geluidsinstallatie, met vaste, draagbare en draadloze microfoons en ringleiding ten behoeve van slechthorenden
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is, met uitzondering van het hoogkoor, volledig rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandbeveiliging kerk en Parochiezaal in 2025 gekeurd door de brandweer en aangepast aan de opmerkingen
Bliksembeveiliging	Ja
Gsm-operatoren	Nee

3.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Heilige Familiekerk bevindt zich in een meer residentiële wijk van Schelle. Het kerkgebouw is omringd door woningen en groenperken, met een eerder ingetogen inpassing in het straatbeeld. De kerk vormt een rustige, sobere plek binnen een woonomgeving.

De kerk beschikt over een luidklok, al is er geen monumentale toren zoals bij de hoofdkerk. Er is basisverlichting aan de inkompartij, maar geen decoratieve verlichting van de gevels. Het bescheiden karakter past bij de meer functionele opzet van de kerk als buurtcentrum.

Bereikbaarheid

Net zoals de hoofdkerk is deze goed bereikbaar voor fietsers en voetgangers uit de buurt. Ze is bereikbaar via lokale wegen en bushaltes liggen op wandelafstand. Parkeren gebeurt in de straat of op nabijgelegen openbare plekken. De verkeersdruk is gemiddeld, wat de rust ten goede komt.

Relatie met de publieke ruimte

De relatie met de publieke ruimte is discreet maar functioneel. Er is ruimte voor ontmoeting voor of na de dienst, en de groene combinatie van een voorplein met beplanting en omliggende plantsoenen versterkt de kwaliteit van de publieke ruimte. De nabijheid van woningen vereist wel aandacht voor geluid en verkeersstroom bij grotere bijeenkomsten. De plek heeft potentieel voor wijkgerichte functies of stille activiteiten.

3.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Door het gebruik van de Heilige Familiekerk als zondagskerk in de winterperiode (oktober tot maart) zorgt dit voor een betere energie-efficiëntie, aangezien zij kleiner en eenvoudiger te verwarmen is dan de hoofdkerk. Daarnaast vinden er doopvieringen en uitvaarten plaats.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

3.3. Laarkapel

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.3.1. Identificatie

Naam: Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Smarten

Geografische ligging

- Laarhofstraat 59, 2627
- Kadastrale sectie: A
- Perceel: 0285/00_000
- Capakey: 11038A0285/00_000
- Provincie: Antwerpen

Bescherming: beschermd monument bij Beschermingsbesluit van 20-02-1939.

Eigenaar: Gemeente Schelle

Oppervlakte perceel: 64.05m²

3.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De Laarkapel in Schelle, gewijd aan Onze Lieve Vrouw van Smarten, is diep verankerd in het lokale geheugen en vormt een waardevolle schakel tussen religieus erfgoed en volksdevotie. Hoewel de precieze oprichtingsdatum niet met zekerheid te achterhalen valt, wijzen bouwkundige kenmerken op een oorsprong die teruggaat tot de 15e of vroege 16e eeuw. De lokale overlevering koppelt het gebouw echter aan een tragisch voorval uit 1632: de dood van de zesjarige Nicolaas Suys, zoon van de toenmalige kasteelheer van het Laarhof. Volgens deze traditie werd de kapel na zijn overlijden (her)ingericht of (her)gewijd tot kapel van Onze Lieve Vrouw van Smarten. Zijn grafsteen is nog steeds zichtbaar, ingemetseld in de torenmuur van de nabijgelegen Sint-Petrus en Pauluskerk.

De betrokkenheid van de adellijke familie Suys bij de kapel blijkt onder meer uit het wapenschild boven het altaar, met drie heipalen als symbool van hun verleden als dijkenbouwers. In een regio waar waterbeheersing cruciaal was, duidt dit op een familie met aanzienlijke maatschappelijke betekenis. De keuze voor Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Smarten als patroon past binnen een bredere religieuze context van de Zuidelijke Nederlanden, waarin deze Mariaverering sterk leefde, vooral in periodes van oorlog, verlies en onzekerheid.

Deze bredere historische achtergrond is belangrijk: tussen 1555 en 1609 beleefden de Nederlanden de Tachtigjarige Oorlog, gepaard met religieuze spanningen en het opkomend protestantisme. Na het vertrek van de hertog van Alva in 1573 maakten rondtrekkende huurlingen het platteland onveilig; dorpen werden geplunderd, bewoners zwaar belast en religieuze plaatsen bedreigd. In zo'n context kan het voortbestaan of de versterking van een kapel begrepen worden als een daad van geloof, hoop en bescherming. Tot in 1831 bleef de kapel eigendom van de heren van het Laarhof. Nadien wisselde het beheer, maar de Laarkapel bleef onafgebroken een plek van devotie, herinnering en lokale verbondenheid.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

De Laarkapel, officieel de Onze Lieve Vrouw van Smartenkapel, is een karakteristiek voorbeeld van kleinschalige religieuze bouwkunst in Vlaanderen. Het huidige gebouw toont een gefaseerde architecturale ontwikkeling. Het voorste, smallere schip dateert vermoedelijk uit de 15e of 16e eeuw, terwijl het bredere, hogere koor met driezijdige sluiting later werd toegevoegd. De kapel ligt op een beboomde locatie aan het Laarhof, omringd door kastanjes en lindes. Haar witgekalkte baksteenmuren, gemetselde vlechtingen, baksteenfries en steunberen geven het gebouw een landelijke, maar verfijnde uitstraling.

In 1967 werd het leien dak met houten dakruiter en klokje grondig vernieuwd onder leiding van architect Robert Roeyers. De westgevel bevat een korfboogdeur in natuurstenen omlijsting met boognis, waarin een beeld van Onze Lieve Vrouw van Smarten prijkt. Daarboven bevindt zich een ovaal venster met Maria-monogram en sierlijke ijzeren tracering ("S.R.A.M."). De buitenmuren zijn versierd met 19e-eeuwse bas-reliëfs die de zeven smarten van Maria verbeelden – een zeldzaam en waardevol ensemble.

Het interieur is sober maar rijk aan erfgoedelementen. Het tongewelf is bepleisterd, en tijdens de restauratie in 2017 werden onder de pleisterlaag laatgotische muurschilderingen ontdekt en gerestaureerd. Ook het altaar, in eenvoudige barokstijl, draagt bij aan de historische waarde. Boven de altaarnis met Madonna-beeld zijn de wapenschilden van de familie Suys zichtbaar, waarmee de vermoedelijke beschermheren ook fysiek aanwezig blijven in het interieur.

De kapel is sinds 1939 beschermd als monument. Dankzij gerichte restauraties verkeert het gebouw vandaag in uitstekende staat. Het is dagelijks toegankelijk en blijft een plek van bezinning, erfgoed en discrete schoonheid: een zeldzaam voorbeeld van een kapel die haar oorspronkelijke karakter bijna volledig heeft behouden.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

c) Onderhoud van de Laarkapel (laatste 10 jaar)

Jaar	Werken aan de Laarkapel	Budget	Uitvoering
2025	Herstelling windveren	€ 19 000	2025-2026
2024	- stellingbouw - voorafgaande gevelreiniging - vernieuwen gevelafwerking - gevelschilderwerken - Hout schilderwerken - Metaal schilderwerken	€ 23 000	2024-2025
2016	Vocht- en pleisterwerken	€ 228 000	2017-2018

De Laarkapel wordt regelmatig onderhouden om haar goede staat en erfgoedwaarde te behouden. Zo worden de glasramen, de bescherming rond het Christusbeeld en de staties periodiek met water gereinigd. Jaarlijks worden ook de dakgoten uitgekuist. Om de vijf jaar gebeurt schilderwerk aan het buitenschrijnwerk, de windveren en het houtwerk van de lantaarn. Metalen elementen zoals raamroeden, ankers, regenafvoeren en het kruis op de lantaarn krijgen om de tien jaar een nieuwe verflaag. Daarnaast wordt om de drie jaar de plint herschilderd en de kaleilaag op de gevels hersteld. De afwerking van het Mariabeeld boven de inkomdeur gebeurt door een gespecialiseerd restaurateur.

3.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Laarkapel is gelegen in de wijk "Het Laar" in Schelle. Zij is bevindt zich tussen het groen en heeft achteraan een sfeervolle en ingetogen tuin .

De bereikbaarheid uitstekend voor wandelaars en fietsers. Door het engagement van een ploeg van buurtbewoners en helpers is er sociale controle en wordt de kapel proper gehouden en versierd naargelang de verschillende Mariafeestdagen.

3.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Laarkapel is geen liturgische ruimte. Wel is en blijft ze een betekenisvolle plek voor individuele bezoekers, buurtbewoners en voorbijgangers die er komen voor de stilte of voor bezinning en gebed.

In het verleden heeft de Laarkapel al meerdere malen bewezen een inspirerende locatie te zijn voor kleinschalige culturele evenementen. Zo vonden er eerder een pianoconcert van Wouter Valvekens, een jazzoptreden van Raf Van Brandt en Liesbet Moeremans en een indierockconcert van Thomas Oosterlynck (aka Amongster) plaats. Dit illustreert het potentieel van de kapel als intieme en unieke setting voor kunst en muziek. Ook andere gelijkaardige activiteiten werden georganiseerd, telkens in een sfeer van respect voor het karakter van de plek.

4.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Schelle	Sint-Petrus en Sint-Paulus	A-kerk met valorisatie
Schelle	Heilige Familie	C-kerk
<i>Schelle</i>	<i>Laarkapel</i>	<i>Niet van toepassing</i>

4.1.1. Sint-Petrus en Sint- Paulus

In de toekomst wordt in de eerste plaats een behoud van de oorspronkelijke functie van de Sint-Petrus en Pauluskerk vooropgesteld, namelijk als zomerkerk binnen de ‘Sint-Petrus en Paulus’ en ‘Heilige Familie’ parochies binnen de gemeente Schelle. Er bestaat dan alleen nog een parochie Sint- Petrus en Paulus. Dit betekent dat de kerk voor de helft van het jaar (waaronder de zomermaanden) de deuren opent voor misvieringen en andere religieuze activiteiten. Tijdens de andere helft van het jaar gaan de vieringen door in de kerk Heilige Familie. Voor speciale gelegenheden zoals uitvaarten of huwelijken zal de kerk toegankelijk blijven.

Hoewel de kerk jaarlijks voor een periode van zes maanden minder gebruikt wordt, moet het gebouw wel doorlopend worden onderhouden. De ambitie is om dit in de toekomst zo efficiënt en duurzaam mogelijk te doen waarbij niet enkel de onderhoudskosten worden onderdrukt (bv. door zonne-energie), maar ook het gebouw en de waardevolle erfgoedelementen een langere levensduur genieten. Voor de aanvang van dit beheersplan werden reeds enkele verkennende stappen gezet om te onderzoeken welke opties het beste voor de Sint-Petrus en Pauluskerk van toepassing zijn. Dit zal in de toekomst worden verdergezet en geïmplementeerd (o.a. door het optimaliseren, combineren en moderniseren van de huidige aanwezige technieken).

Het huidige gebruik van de Sint-Petrus en Pauluskerk als katholiek gebedshuis wordt in de toekomst bestendig. Vandaag ontvangt de kerk van april tot en met oktober gelovigen van zowel de Sint-Petrus en Paulus als Heilige Familie parochie (beide binnen de gemeente Schelle gelegen) voor de misvieringen en andere religieuze activiteiten. De andere maanden (november tot en met maart) vinden de misvieringen in de Heilige Familiekerk plaats. Dit systeem van zomer- en winterkerk laat toe dat beide kerken in gebruik blijven en wordt in de onbepaalde toekomst verdergezet. Hoe dit concreet in zijn werk zal gaan, rekening houdende met het onderhoud van het kerkinterieur, hangt af van de klimaatstudie die na de opmaak van dit beheersplan zal worden afgerond. Het is echter wel een doelstelling om tijdens beide periodes (zowel tijdens ge- als onbruik) de klimatisering binnen het kerkgebouw te optimaliseren met het oog op behoud en conservering van dit waardevolle kerkinterieur, op een zo duurzame manier.

Buiten de religieuze activiteiten vinden er in het kerkgebouw af en toe nevenactiviteiten plaats. Denk bijvoorbeeld aan het optreden van een koor of de muziekacademie. Ook dit bijkomend gebruik van het gebouw blijft behouden, al is het niet meteen de bedoeling een volwaardige nevenbestemming binnen het gebouw te introduceren. Hetzelfde geldt voor een herbestemming van de kerk, aangezien het oorspronkelijke gebruik wordt bestendig en hier momenteel geen nood toe is.

4.1.2. Heilige Familiekerk

De Heilige Familiekerk blijft in de toekomst behouden als rooms-katholiek gebedshuis en zal haar rol als winterkerk binnen de pastorale werking van de parochie Sint-Petrus en Paulus blijven vervullen. Van november tot en met maart is de kerk in gebruik voor misvieringen, doopsels, uitvaarten en andere religieuze activiteiten. Tijdens de overige maanden nemen deze vieringen plaats in de Sint-Petrus en Pauluskerk. Deze seizoensgebonden werking laat een efficiënte inzet van beide gebouwen toe, afgestemd op energiebeheer, comfort en het liturgische ritme.

Naast de religieuze functies biedt de Heilige Familiekerk ook kansen voor een versterkt maatschappelijk en cultureel nevengebruik. Dankzij haar centrale ligging, goede toegankelijkheid en warme uitstraling is het gebouw bij uitstek geschikt voor burgergerichte evenementen, zoals concerten, herdenkingsvieringen, schoolvieringen, lezingen of tentoonstellingen. Dit soort nevengebruik past binnen het respectvolle kader van gedeeld gebruik, waarbij de erediensfunctie steeds behouden blijft. Er is voorlopig geen intentie om de kerk te herbestemmen, maar er wordt wél ruimte gelaten om haar open karakter in de toekomst breder te benutten ten dienste van de gemeenschap.

Wat het onderhoud betreft, zal blijvend worden ingezet op duurzaam beheer. Eventuele noden aan de dakstructuur en andere bouwtechnische elementen zullen verder worden opgevolgd in overleg met de kerkraad en gemeentelijke diensten.

4.1.3. Laarkapel

De Laarkapel behoudt ook in de toekomst haar bescheiden maar betekenisvolle rol als kapel in het straatbeeld van Schelle. Het gebouw maakt geen deel uit van het reguliere liturgische programma van de pastorale eenheid, maar blijft wel toegankelijk voor gebed, devotie of bezinning. Haar stille ligging en kleinschalige karakter dragen bij tot een sfeer van rust, herinnering en symbolisch erfgoed.

Hoewel de kapel slechts sporadisch actief gebruikt wordt, leent zij zich bij uitstek voor kleinschalige culturele initiatieven met een intieme opzet, zoals kamermuziekconcerten of poëzieavonden. Voorbeelden uit het verleden, zoals optredens van pianist Wouter Valvekens of artiest Amongster, tonen aan dat de locatie artistiek en emotioneel aanspreekt, zonder haar eigenheid te verliezen.

Er is echter geen ambitie om de Laarkapel structureel te herbestemmen of intensief open te stellen. Net doordat ze beperkt gebruikt wordt en haar oorspronkelijke functie als gebedsplek grotendeels behouden blijft, vertegenwoordigt de kapel de meest 'pure' vorm van religieuze erfgoedbeleving binnen het gemeentelijk patrimonium. Haar toekomst ligt dan ook in het behouden van deze stille, betekenisvolle aanwezigheid in de publieke ruimte, met ruimte voor occasionele culturele en buurtgerichte activiteiten.

De toekomst van de Laarkapel ligt dan ook in het behouden en versterken van deze stille, betekenisvolle aanwezigheid in de publieke ruimte, met ruimte voor occasionele culturele en buurtgerichte activiteiten. In dat kader werd de kapel recent ook erkend als ZEN-gebouw, wat de nadruk legt op duurzaam en respectvol erfgoedbeheer binnen een breder netwerk. Die erkenning ondersteunt de visie dat dit unieke gebouw niet zozeer een plek van intensief gebruik moet worden, maar vooral een ruimte van stilte, zorg en verbondenheid mag blijven.

5. Besluit

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.